

PANDÍON

2019:2 Årg. 35
tidskrift för fågelintresserade

Medlemsblad för Frövi fågelklubb

Ordf: Anders Forsell
Kägleborg Skogsmossen 434
732 72 Fellingsbro
Tel. 070-720 74 90

Kassör: Bo Dahlström
Ullersätter 173
718 92 FRÖVI
Tel. 0581-32213
bo.r.dahlstrom@tele2.se

Sekreterare: Mattias Rudenvall
Sällinge 449
718 91 FRÖVI
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@gmail.com

Övriga: Lennart Sandberg, Kjell Jansson.

Suppleant: Anders Hjerling.

Försäljningsansvarig:
Mattias Rudenvall
Sällinge 449
718 91 FRÖVI
Tel 070-576 04 77
mattias.rudenvall@gmail.se

Medlemskap i FFK erhålls genom att betala 100:- på pg. 484 16 67-1.
Ungdomar 4-16 år 25:-. Familjemedlem 10:-.

Klubblokal: Vid pappersmuseet,
Frövifors

Fågelrapporter skickas till:
Mats Andersson,
Hagabergsliden 4
711 31 LINDESBERG
Tel. 070-658 02 52

liden4@telia.com

eller

Jan-Erik Malmstigen
Skomakargatan 6
718 33 FRÖVI
Tel. 0581-30252
072-312 23 94

malmstigen@gmail.com

Redaktion och distribution för
Pandion: Lennart Sandberg
Tallbacksgatan 3
718 33 FRÖVI
Tel. 070-603 15 73
sm4bsi@gmail.com

Adressändringar anmäler du till:
Bo Dahlström, adress se ovan.

Frövi fågelklubb hemsida:

[http:// birds.nu/ffk.htm](http://birds.nu/ffk.htm)

Omslagsbild

Sparvuggla, Stina Andersson

Heldagsbevakningen i Lindesbergs kommun

1 maj 2019

Jan-Erik Malmstigen

Årets heldagsbevakning, den 40:e sedan starten 1980 genomfördes traditionsenligt med bevakning från följande lokaler; Hagaberg, Österhammarssjön, Sjömosjön, Västvalla samt Näset/Stora Lindessjön. Dessutom Morskogasjön för andra året i rad.

Vädret: Övervägande mulet med svaga NV vindar. På fm. någon enstaka regnskur och ca +7 grader, på em. ngt. tilltagande vindar och + 13 grader.

Totalt registrerades 100 arter. De senaste 10 åren är medeltalet 96 arter. En för heldagsobsen ny art registrerades. Det var två förbiflygande skrântärnor kl. 10:15 vid Sjömosjön. Därmed har totalt 172 arter registrerats sedan starten 1980.

Flesta arter, 64 sågs vid Sjömosjön följt av Morskogasjön med 61 arter. Saknades under dagen gjorde bl.a sädgås, hussvala, gulärta, stjärtmes och svartmes.

SJÖMOSJÖN (05:00-14:00). Johan Andersson, Per Andersson.

64 arter. (Tot:129 arter. Mv 59 arter, 34 år).

Förutom skrântärna blev även gök ny art för lokalen. Dessutom kan nämnas rördrom hörd, 3 snatteränder, 2 tornfalkar, 25 grönbenor, 25 ljunpipare, 8 skogsduvor, göktyta hörd samt en buskskvätta (senast 2013).

Bland arter som saknades kan nämnas gråtrut.

MORSKOGASJÖN (06:00 – 12:00). Mats Andersson, Ally Andersson.

61 arter (Tot: 71 arter. Mv 56 arter 2 år).

Trevliga obsar var bland annat 7 sträckande vitkindade gäss samt en rastande dvärgbeckasin. Dessutom kan nämnas rördrom hörd, 1 par bruna kärrhökar (bo-bygge), 7 rastande brushanar samt en trummande mindre hackspett.

Totalt noterades 18 nya arter, arter som saknades förra året. Bland annat skogsduva och steglits.

HAGABERG (05:00-18:00). Jan-Erik Malmstigen, Bo & Eva Dahlström, Lennart Sandberg. Besökare: Anders Hjerling, Åke Gustafsson, Jerry Andersson, Sven-Olof Eriksson, Ulla-Britt Eriksson.

60 arter. (Tot: 143 arter. Mv 62 arter, 40 år).

1 par skedänder stationära under dagen i Ullersättersviken. Dessutom sågs 1 par årtor vid 15-tiden (andra fyndet, första gjordes 1995). 1 sj rörsångare i dammen vid ankomst, ropande skogsduva riktning Lillsjön, stenknäck hörd, lärkfalk, havsörn samt 35-tal födosökande ladasvalor utmed Hinsebergs-landet. Två vildsvin passerade nedanför tornet i vassen 8-tiden.

Saknades gjorde bl.a rördrom, kanadagås, skrattmåsk och skata.

ÖSTERHAMMARSSJÖN (05:00-15:00). Sven Larsson, Mattias Rudenvall, Sven-Olof Eriksson, Ulla Wallin. Besökare: - 60 arter. (Tot: 129 arter. Mv 60 arter, 37 år).

Ny art för lokalen blev vitkindad gås, 1 + 3 ex sträckte mot NO på morgonen. På morgonen även en rastande snatterand (4:e fyndet) mitt i sjön. Dessutom bl.a. rördrom (hörd), 1 par bruna kärrhökar (bobygge), 2 havsörnar, fasan hörd (senast 1993), 10 stationära grönbenor samt 1 sj grönsångare P-platsen (2:a fyndet, senast 1989).

Saknades gjorde bl.a knipa, fiskgjuse, blåmes, talgoxe och grönfink.

VÄSTVALLA (05:00-06:30). Johan Wretenberg. 58 arter. (Tot: 111 arter. Mv 48 arter. 21 år).

58 arter är en mycket bra totalsumma med tanke på att den totala obstiden endast är 1,5 timme. Fyra arter var dessutom nya för lokalen, en rastande storskarv, en rastande småspov, rördrom hörd samt en trummande mindre hackspett. Dessutom bl.a 4 pulli grågäss, 1 par snatteränder, 1 par tornfalkar samt 1 sj sävsångare.

NÄSET, ST LINDESSJÖN (05:00-12:00). Per-Martin Ramberg, Sören Adolfs-son. Besökare: Roland Johansson. 41 arter. (Tot 112 arter. Mv 46 arter. 32 år).

Två strandkator blev största överraskningen. Tidigare endast observerad 1988 som är lokalens premiärår. Strandskata sågs därefter t.o.m 23 juni på lokalen. Dessutom bl.a skäggdopping som senast noterades 2013, 1 par bläsand samt 1 par vigg.

Saknades gjorde bl.a storskrake, lövsångare och för första året även grönfink.

Ett stort tack till samtliga som ställt upp.

Rekordflockar med grågäss 2019

Mattias Rudenvall

Som brukligt så samlades stora mängder grågäss i området vid Sällingesjön efter sommaren.

Den 16/8 räknades 1200 ex vid Sällingesjön och i början av september fanns även som mest 300 ex vid Hagaberg, Ullersättersviken i Frövi.

21/9 räknades 500 ex vid Ullersättersviken och dagen efter 2100 ex vid Sällingesjön.

Den 29/9 sattes nytt kommunrekord med minst 3500 ex vid Sällingesjön och den 12/10 nåddes maxantalet med minst 3800 ex! Svårräknat när det är så många!

Dagen efter, den 13/10, kom minst 3000 ex inflygande söderifrån kl 10, men tack vare att en fiskebåt låg på sjön, vände de och drog tillbaka. Det blev lyftet söderut, och flockarna sågs passera över Ullersätter kl 10:45 (minst 2000 ex, Bo Dahlström) och 1600 ex rastade sedan vid Ullersättersviken kl 12 (Jan-Erik Malmstigen).

Intressant när det går att följa flockarna!

Efter den dagen fanns det 5600 grågäss kvar i området kring Sällingesjön, och vid Ullersättersviken räknades 1000 ex den 20:e samt 25:e.

Bland alla gäss vid Sällingesjön sågs även en blåsgås 22/9 – 5/10 och en del spetsbergsgäss 31 ex 22/9, 70 ex den 5/10 och minst 10-20 ex den 12/10.

70 ex spetsbergsgäss var tangerat kommunrekord och den högsta höstsiffran hittills!

Bläsgås underst, tillsammans med två grågäss vid Sällingesjön. Den sågs under två veckor. Foto Mattias Rudenvall

Grågäss, minst 3.000 ex på Birdwatch-day 2019-10-05. Foto Mattias Rudenvall.

EuroBirdwatch day 5/10 2019

Mattias Rudenvall

Lördag 5/10 genomfördes Euro Birdwatch-day.

Från gryning till åtminstone klockan tolv bevakades sex lokaler.

Väder

Klart väder hela morgonen och förmiddagen, ingen dimma.

Några minusgrader vid starten kl 7, men sedan uppåt 10 grader kl 12.

Resultat

Totalt räknades 8.364 fåglar av 69 arter, jämfört med 8265 fåglar av 84 arter 2018 och 8499 fåglar av 75 arter 2017.

Flest antal fåglar räknades vid Sällingesjön (4451 ex, varav 3000 grågäss) följt av Sotaren, Stor-Väringen (1420 ex) och Näset, Stora Lindesjön (1072 ex). Flest antal arter, 50 st, sågs vid Sällingesjön, följt av 42 arter på Sotaren, Stor-Väringen.

Fem-i-topp på totalantalen:

1. Grågås, 3176 ex
2. Kaja, 1224 ex
3. Kanadagås 719 ex
4. Sädgås, 481 ex
5. Ringduva, 421 ex

Grågås fortsätter att toppa antalen, och även kanadagås och sädgås tar sig upp.

Det var väldigt lite sträckrörelser, och de stora flockarna bo-/bergfink samt ringduva saknades.

Ovanligare fynd under dagen var en blåsgås samt tangerat kommunrekord om 70 spetsbergsgäss vid Sällingesjön, en skärpiplärka vid Sotarön, Stor-Väringen.

Bland de arter som saknades under dagen fanns sidensvans, dubbeltrast, hämppling, domherre och korsnäbbarna.

Tack till alla medverkande!

Väder: Klart väder, sol. -2 grader kl 7, +10 grader kl 12.

	ART	L1	L2	L3	L4	L5	L6	Totalt
1	Storskarv		25	13	12			50
2	Skäggdopping	1	2	9				12
3	Gråhäger	1	1		2	1		5
4	Sångsvan	30			2	7	9	48
5	Sädgås	250	74			120	37	481
6	Grågås	3000	62	4	10	100		3176
7	Kanadagås	200	80	119	300	20		719
8	Spetsbergsgås	70	1					71
9	Bläsgås	1						1
	Ob. Gås		185					185
10	Bläsand	30						30
11	Kricka	10		2	3	3		18
12	Gräsand	10	140	23	4	17		194
13	Knipa	1	3	10	3			17
14	Vigg		45		3			48
15	Storskrake	12	90					102
16	Fjällvråk		1			3		4
17	Havsörn	1	2			2		5
18	Sparvhök	2	10			1		13
19	Duvhök		5		1	1		7
20	Ormvråk	3	9	2		6	1	21
21	Tornfalk					1		1
22	Trana		90					90
23	Vattenrall			1				1
24	Sothöna			3				3
25	Fasan					1		1
26	Tofsvipa	150				30	64	244
27	Gråtrut		2					2
28	Fiskmås	1						1
29	Tamduva	15				2	10	27
30	Ringduva	80	150	6	2	120	63	421
31	Skogsduva	3	1					4
32	Större hackspett		1	1	1	1	2	6
33	Spillkråka			1	1		1	3
34	Gröngöling	2	1		1		1	5
35	Sånglärka	10	1			50		61
36	Skärpiplärka		1					1
37	Ängspiplärka	10				3	2	15
38	Sädesärta		3					3
39	Gärdsmyg	1		1				2
40	Rödhake			4				4
41	Järnsparv	1	1					2
42	Koltrast	2	15	4	2	1	1	25

	ART	L1	L2	L3	L4	L5	L6	Totalt
43	Björktrast		30	1		11	5	47
44	Taltrast	1	2					3
45	Rödvingetrast		2	1				3
	Ob. Trast		50					50
46	Kungsfågel	2						2
47	Entita	1				1	2	4
48	Svartmes			1				1
49	Blåmes	5	20	3	1	4	5	38
50	Talgoxe	5	20	3		2	6	36
51	Trädkrypare	2						2
52	Nötväcka	3		1		1	2	7
53	Nötskrika	5	2	2		4	2	15
54	Nötkråka		1					1
55	Skata	4	3	2	4	10	12	35
56	Kaja	300	116	8	150	300	350	1224
57	Kråka	20	15	1	5	25	16	82
58	Korp	3	25	1		4		33
59	Stare	100	2			150		252
	Ob. Fink	50	100					150
60	Bofink	10	10	2		20	5	47
61	Bergfink	10		1		20		31
62	Steglits	1	1	3				5
63	Grönfink	1		1			2	4
64	Pilfink	3					26	29
65	Gråsparv	1						1
66	Grönsiska	10	20	20				50
67	Gråsiska	5						5
68	Gulsparv	10				30	35	75
69	Sävspurv	2		1				3
	Totalt	4451	1420	255	507	1072	659	8364

Lokaler samt observatörer

- L1 Sällingesjön (07:00-12:00), 50 arter(Mattias Rudenvall)
L2 Sotaren, Stor-Väringen (07:00-13:00), 42 arter (Andreas & Lennart Sandberg)
L3 Hagaberg (07:00-11:30), 33 arter (Jan-Erik Malmstigen, Majgret Karl)
L4 Näset, Stora Lindessjön (06:00-12:00), 19 arter (Per-Martin Ramberg)
L5 Sjömosjön (06:30-12:00), 35 arter (Johan & Maria Andersson)
L6 Rynninge/Gillberga (07:00-15:00), 24 arter (Bo Dahlström)

Tallbitar invaderar

Mats Andersson

Den 23 oktober inkom den första rapporten om tallbitar i våra trakter. Samma dag sträckte över tusen tallbitar mot söder vid Hammarö sydspets i Värmland. Dagen efter rapporterades tallbitar lite varstans i södra Sverige och många obsar gällde stora flockar. Nu var det ingen tvekan längre - det var en invasion utöver det vanliga vi fick vara med om! I Artportalen har från Lindesbergs kommun rapporterats 18 fynd i oktober och 13 fynd i november. Antalet tallbitar var flest sista veckan i oktober för att därefter minska i antal, i december har det i skrivandes stund (12 december) rapporterats tre fynd i kommunen. Totalt således 34 fynd fram till 12 december. Kanske har tallbitarna återvänt norrut eller söderut eller både och?

Varifrån kommer då alla tallbitarna? I Artportalen finns en artikel publicerad 4 december där man gissar att de kommer från norra Sverige, norra Finland och norska Finnmarken. Annars har man vid tidigare invasionsår antagit att de kommit österifrån via Finland. I år har få tallbitar setts i Finland och de torde inte ha kommit via Baltikum eftersom Gotland saknar fynd. En annan teori som Artportalen lägger fram är att ”den stora massan har kommit långt österifrån och fortsatt på en nordlig bana västerut där de tvingats söderut av fjällen”. Invasioner sker inte så ofta och mellan de senaste tre största har det varit omkring 20 år (1976, 1998 och 2019).

Tallbit hona. Foto Sven-Olof Eriksson.

I vår kommun görs enstaka fynd av tallbitar nästan årligen och sedan 1990-talet saknas fynd endast åren 1996, 2006 och 2016 och lite märkligt med tioårsintervallet! Flest fynd under den perioden har varit vintrarna 1998-1999 (44 fynd), 2000-2001 (19 fynd) och 2002-2003 (48 fynd) och så årets då som hittills inbringat 34 fynd - det blir intressant att se hur många som finns kvar in på nästa år. En av de största kända invasionerna överhuvud taget i landet ägde rum hösten och vintern 1976-1977. I Lindesbergs kommun sågs då de första i november 1976 och största flocken var 200 fåglar som fanns i Frövi 23 november. Nu finns få data kring hur många tallbitar som verkligen fanns i kommunen den här vintern eftersom antalet aktiva fågelskådare som noterade och rapporterade sina obsar inte var så många då.

I Sverige har man uppskattat att det häckar tio tusen par tallbitar och att nittio procent finns i Norrbotten och Lappland. Under häckningstiden trivs tallbiten bäst i norra taigans gamla orörda granskogar där det finns lövträd som björk, gråal och rönn och gott om lingonris och blåbärsris. Tallbiten är i stort sett vegetarian och äter knoppar, skott och blommor från tall och gran och frön från bland annat enar, blåbär, lingon och rönnar alltså mat som den kan hitta där den för det mesta håller till. Tallbiten finns normalt året runt i de här stora nordliga barrskogarna och förflyttar sig bara i mindre omfattning.

Tallbit hane. Foto Sven-Olof Eriksson

De är inte alltid lätta att få se och särskilt inte i häckningstiden, det är tysta och diskreta och stillsamma fåglar. Tallbiten är vår största fink, större än korsnäbbarna

och i storlek som en stare. Det är en vacker fågel där de gamla hannarna är tecknade i rött med gråa inslag, de unga hannarna är svåra att skilja från honorna och de båda har olika nyanser av gult och grönt och grått. I alla dräkter har de dubbla vita vingband. Årets invasion i södra Sverige ger ju möjlighet att studera de oskygga tallbitarna på nära håll!

Ingen har väl undgått att notera de stora mängderna rönnbär som funnits under hösten. I våra marker fanns enorma mängder rönnbär redan i september. Det hängde bär på minsta lilla rönn överallt från samhällenas trädgårdar till de karga skogarna i norra kommundelen. Det var väl då man började fundera på vad som skulle komma. Att vi skulle få mängder av sidensvansar och björktrastar var väl ingen vågad gissning men vi hoppades ju förstås på tallbitar. De första sidensvansarna syntes i början på oktober och det dröjde inte länge förrän flockarna ökade på. Att de var ute efter rönnbären var tydligt och de har därefter i hundraflockar drivit omkring och rensat åtskilliga träd. Lite senare i december har så björktrastarna dominerat och nu är de flesta rönnbärsträden tomma från bär, i alla fall i mitt kvarter. Nu finns det ju ett talesätt att om det är mycket rönnbär så väntar en kall vinter, men vi får faktiskt tacka den varma sommaren 2018 för alla höstens rönnbär, eftersom den gynnade rönnarnas rikliga anläggande av blomknoppar!

För björktrastar, sidensvansar och tallbitar är det bär och frukter som gäller under vintern och de måste leva ett kringvandrande liv på jakt efter trakter med gott om bär. Växter med köttiga bär får hjälp av fåglar som äter bären och på så sätt sprider de hårda fröna som lämnas osmälta. Rönnarna till exempel har mogna bär lagom till flyttande fåglar kommer norrifrån. Rönnbären är dessutom hållbara och fåglarna kan äta av dem hela vintern. Meningen är alltså att fröna ska ha så pass tjocka skal så de lämnas opåverkade när de passerar fåglarna. Det här gäller dock bara sidensvansarna och björktrastarna för tallbiten ratar fruktköttet och är i stället ute efter bara fröna.

<p style="text-align: center;">Kallelse till Årsmötet torsdagen den 6:e februari Hålls som vanligt i klubblokalen vid pappersbruksmuseet</p>

Skådarminne

Anders Forsell

Västra Marsjön 20080511

Ett flertal kvällar denna vår åkte jag efter jobbet ut till V Marsjön utanför Borås. En tacksam skådarsjö med ett fågeltorn i en hage nära sjön. En fuktig doft av jord och skog långt från stadens brus. Det strandnära betet lockar till sig många flyttare och morkullan patrullerar förbi med jämna mellanrum. En av de talrika fåglarna är enkelbackasinen med sitt karraktäristiska horsande ljud. Tills ganska nyligen var jag alltid ensam när skymningen sakta förvandlade dagen till natt. Men nu har jag fått sällskap av betande kalvar.

Efter att jag ätit upp min medhavda kvällsmat beger jag mig ut på en liten promenad utmed stranden. Plötsligt drar en fågel upp mitt framför mig. En beckasin helt klart, men inte den vanliga. Nej, större och vit på stjärten, och i det hela aningens olik en enkelbeckasin. Kollar omedelbart i fågelguiden och kan konstatera att det är en dubbelbeckasin. Lycka!

Nöjd med ett nytt livskryss återvänder jag till tornet. Solen sänker sig sakta och stilla driver en kvällsdimma fram. Innan det hinner mörkna helt har nu kalvarna tagit ett varv runt tornet och kommer fram mitt framför mitt synfält. Jag har ju hört om skådare som gått skallgång för att stöta fram fågel och här kommer sju kalvar som en vägg och river av gräs att äta. Jag följer dem med min kikare när en liten fågel flyger upp och snart landar i gräset igen. Kalven skyggar tillbaka och jag kan bara jubla. En dväggbeckasin.

Hattrick i beckasiner. Två livskryss samma dag och alla beckasiner. Jag antar att det möjligen finns fler skådare som sett alla beckasiner samma dag men jag har ännu inte hört någon som gjort det.

**Observera att medlemsavgiften i år höjts till
100 kronor
Betalas in till postgirot 484 16 67-1**

Från verksamheten

Aktuell lokal. Söndag 11/8.

Bläsåsen besöktes av två medlemmar. Vackert väder men inga sträckrörelser. Dock sågs 2 fiskgjusar och 3 strandskator på Vagnhäll.

Mattias Rudenvall

Tornets Dag 14/9.

Lördagen den 14 september anordnade vi Tornets Dag nere vid Hagaberg, kl. 10:00 – 14:00, Anders svarade för fika och korv som vanligt.

Vi blev totalt 15 personer som kunde njuta av sol och +16 grader men en frisk vind vilket kanske gjorde att antalet arter inte kom upp i samma antal som tidigare år, visserligen hade vi ingen tornbevakare hela tiden, som tidigare, vilket också bidrog till det låga antalet arter.

Vi kunde räkna in 26 arter med bl.a. 18 storskarv, 1 gråtrut, 1 bläsand, 1 rörhöna 1k, 4 skäggdoppingar och 1 lärkfalk som enda rovfågel.

Anders hade ordnat med en tipspromenad runt i området, vi drog en vinnare som vann en holk, den hamnade hos en familj på Skördestigen i Frövi. Våra besökare fikade i septembersolen och tyckte att det var trevligt

Bosse Dahlström

Kvismaren Lördag 28/9

Var tänkt att deltagarna skulle utbyta erfarenheter om fågelfotografering. Blev tyvärr inställd då då det utlovats kraftigt regn. Med facit i handen så skulle vi kunna genomfört utflykten då regnet passerade tidigare än utlovat och upphörde på morgonen.

Månadsmöte. Torsdag 3/10

Bengt Uhnö, Örebro visade sitt bildspel, "Naturen, fåglar, växter och fjärilar". Många av bilderna var tagna vid Västanvik, som ligger vid Vättern norr om Medevi. Klubben har ju många medlemmar som är intresserade av fjärilar, för dom var detta bildspel en högtidsstund. Vi andra fick förundras över vackra bilder och häpna över vilken fantasi som namnsättarna av dessa kryp har.

Lennart Sandberg

Euro Birdwatchday. Lördag 5/10

Se rapport i tidningen.

Månadsmöte med ” Tjorven ” den 7/11 2019.

Ja, så var det dags igen för oss att följa med på Torbjörn Arvidsons naturupplevelser hittills under 2019. Vi var 19 st som fick vara med om premiärvisningen på de nya bilderna.

Kvällen började med snöiga vinterbilder från Kvismardalen med flygande korpar, Kilsbergen med strömstarar. Vid Kumlas reningsverk övervintrade sothöna, rörhöna, gärdsmyg och en flygande fjällvråk. Vid Karlslunds gård övervintrade ett par sångsvanar i ån.

Vid ett vinterbesök vid Oset blev det fina bilder på kungsfiskare, stjärtmesar, rödhakar, blåmes och gråsiskor.

Den nya vattenparken vid Myrö verkar tilltala ankommande sångsvanar, flera hundra uppehöll sig där i mars.

Sedan var det dags att fotografera de tusentals sångsvanarna vid Tysslingen, lika fascinerande varje år, för det mesta med inslag av mindre sångsvanar, dessutom i år stora flockar med bläsgäss och grågäss.

Vid Rävängens blev det fina kort på nyankomna grå- och havstrutar, knipor, sothöns och en smådopping i mars.

Vid ett vårbesök vid Kvismaren blev det kort på en stor flock spetsbergsgäss, en kungsörn, flera havsörnar och fjällvråkar. Samtidigt hade huggormarna vid Öby kulle vaknat och vi fick se närbilder på olika färgvarianter, grå med svart sicksackrand, helsvarta, ej att förväxla med snoken som har ett runt gult öga med rund pupill medan huggormen har ett rödaktigt öga med en vertikalt stående pupill.

Vid detta tillfälle hittade Torbjörn en nyfiken sparvuggla som fastnade på fina bilder.

Lappuggla. Foto Sven-Olof Eriksson.

En lappuggla rapporterades från Västeråstrakten i mars, vilken också fastnade på bild.

Vid Rynningeviken blev det bilder på vårens första gråhake- och svarthakedoppingar samt på en mindre hackspett i strandskogen.

I april kom först ett larm om en härfågel i Glanshammar, vilken blev fångad på fina bilder, vidare i april kom larm om flera lappugglor, bl.a. vid Kårsta norr om Örebro, där Torbjörn fick mycket fina bilder under några dagar. Lite senare uppehöll sig en lappuggla vid Karlslund.

Så blev det ett besök vid Knuthöjdsmossen för fotografering av små-lommar som är ett säkert ställe för dessa, fina bilder blev det, men för att bli nöjd fick Torbjörn krypa ner i vattnet och bli riktigt blöt, så är det när man är naturfotograf, mycket strapatser.

Ute vid Oset blev det fina bilder på brushanar i sina olika fina parningsdräkter.

Nu var det dags för den sedvanliga turen upp till Härjedalen, första stoppet blev vid Nipfjället i Dalarna där det blev fina bilder på häck-ande fjällripor. Framme vid Flatruet fick vi se fina bilder på fjällmasiven, härliga vyer.

Här fick Torbjörn fina bilder på häckande kärrsnäppor, blåhakar och fjällpipare som häckade med 3-4 par.

Ute vid Rynningeviken finns det många växter som lockar till sig fjärilar bl.a. ängs- och åkervädd, här blev det fina närbilder på följande pärlmorfjärilar, silversträckade-, storfläckade-, brunfläckade-, älg-gräs- och ängspärlmorfjäril.

Här fick vi lära oss att samtliga gräsfjärilar har tydliga ögonfläckar på vingarna, antalet kan variera mellan olika arter, bilder på pärlgräs- vitgräsfjärilar.

Nu när Torbjörn var inne på fjärilar blev det ett besök vid Munkhyttan och Lejakärret, i juni, med blommor som lockar till sig fjärilar som asknät- skogsnät – och väddnätfjärilar, almsnabbvinge, vitgräsfjäril och inte minst tistelfjärilar som vi hade en stor invasion av 2019.

Makaonfjäril och hagtornsfjäril hittades vid skjutbanan i Kilsbergen, han fick också en bild på den förstnämndas larv, en stor grön och svartrandig individ som såg ut som marsipangodis, men god är den inte för sina fiender, den kan försvara sig genom att skjuta ut ett organ bakom huvudet som utsöndrar en illaluktande vätska.

Vid en resa söder ut i Närke fotades den röd/svarta bastardsvärmaren och vidare kunde man konstatera att sälgskimmerfjärilen har etablerat sig i södra Närke.

I juli blev det 2 veckor på Gotland, sparsamt med fågel för fotografering, några bilder på spovsnäppor och skröntärnor, då fick fjärilarna ta över. Fina bilder på apollofjärilar, vid Tofta skjutfält. Den är en av Europas största fjärilar med en vingbredd på upp mot 90 mm. I Sverige finns den på Gotland samt sparsamt på ostkusten från Småland upp till Uppland. Andra arter som visade sig var, sandgräs-, skogsgräsfjärilar, tistelfjäril, påfågelöga och en art som Torbjörn fick leta

efter länge, nämligen ljusgul höfjäril med två orange ringar som bildar en åtta på den gula undervingen. Även denna art hittas lättast på Gotland. Torbjörn talade om att det är jobbigt att fotografera fjär-ilar då man, för det mesta, måste krypa på marken för att få bra kort. Det blir mycket upp och ner och det börjar kännas i pensionärskroppen.

Nu åter till hemmamarkerna och Rynningeviken med bilder på två aftonfalkar, det hade rapporterats en hel del sådana under hösten, även bivråkar och snatteränder fastnade på bild, liksom en myrspov vid Oset.

Under september uppehöll sig många amiraler och sorgmantlar i hemmatrakterna, även den inte så vanliga eldsnabbvingen fastnade på bild.

1:sta veckan i oktober blev det Ölandsbesök med fina bilder på mindre flugsnappare, taigasångare, kungsfågel och dvärgbeckasin och så de stora imponerande flockarna med tusentals prut- och vitkindade gäss som drar söderut.

I år stannade både gäss och tranor kvar längre än vanligt vid Kvismaren så det blev några avskedsbilder, vilka också fick avsluta kvällens föredrag.

Det är mycket trevligt att följa Torbjörns resor med dessa fina natur-bilder och lyssna till hans berättelser om hur dom kommer till och övriga strapatser som kan uppstå när man vill ha perfekta bilder.

Som pensionär börjar även han anse att åren går fort och att det är svårt att hinna med det man tänkt sig, men än hinner han med få till fina och underhållande kvällsprogram som vi ser fram emot även i fortsättningen.

Bosse Dahlström

Nu i vintertid är det tid för att spana efter strömstaren. Nedre dammen vid Frövifors är ett bra ställe. Kungsfiskaren kanske också dyker upp i år.

Foto Sven-Olof Eriksson.

Aktuell lokal. Lördag 9/11

Endast en anmäld och ansvarig skadad så utflykten ställdes in.

Julmarknad i Frövifors 23-24/11 2019.

Den 23 och 24 november var det dags för årets julmarknad i Frövifors.

Vi var många som undrade hur det skulle gå, med tanke på det utlovade vädret, grått och duggregn båda dagarna, och så blev det men hör och häpna, det blev rekord med över 3000 betalande besökare, inkluderar man utställare, barn under 12 år och övrig personal blir det runt 3200 personer som besökte marknaden, det bästa på 19 år.

Det visade sig att det var många som var här för första gången, vilket visade sig på vår vykortsförsäljning som gick över förväntan, med tanke på fjolårets resultat. Många ville diskutera fågellivet i Sörmland, Katrineholms och Flentrakten, Dalarna och Bergslagen. Man saknade bl. a. domherrar, grönfinkar och steglitsar vid sina matningar, hoppades att de kommer med snön och kylan. Många berättade att de sett lappuggla och kungsfiskare för första gången i år, i Västeråstrakten. Ja, det blev en hel del diskussioner i år.

Så till försäljningen, som sagt vykorten gick över förväntan medan holkarna gick något sämre än i fjol, vi sålde 4 böcker, 2 små fågelguider och 2 st ” Fåglar i Lindesbergs Kommun ”.

Försäljningsresultat :

11 st	Holkar	1160 :- kr
170 st	Vykort	830 :- kr
4 st	Böcker	200 :- kr
Summa :		2190 :- kr

Ja, det var 19:e gången som klubben deltog, vi får se om vi orkar att vara med nästa år, när det blir 20 års jubileum, vi satsar väl på det.

Bosse Dahlström.

Innehåll

Heldagsbevakningen i Lindesbergs kommun 1 maj 2019	21
Rekordflockar med grågäss 2019	23
EuroBirdwatch day 5/10 2019.....	25
Tallbitar invaderar	28
Skådarminne	31
Från verksamheten	32

Försäljningsruta

Äldre Pandionnummer [Årg 1 (1985) samt nr 1-2 (1986) slut]. Pris 5 kr/st.

Årsrapporter [1985-1986] slut]. Pris 10 kr/st.

Miniförteckning över Lindesbergs kommuns fåglar 2005 (10 kr/ 5 st).

Boken "Fågellivet i Lindesbergs kommun", Mats Andersson & Jan-Erik Malmstigen. Pris 60 kr (fåtal kvar).

Boken "Natur i Lindesbergs kommun", Mats Andersson. Pris 120 kr.

Medd Nr 13 "Fåglar i Lindesbergs kommun 1984-1993".

Medd Nr 15 "Hotade fåglar i Lindesbergs kommun."

Medd Nr 18 "Sällsynta fåglar i Lindesbergs kommun t.o.m. 1996", Jan-Erik Malmstigen.

Medd Nr 19 "Fågellivet i Sörbysjön", Thomas Haraldsson.

Medd Nr 20 "Fåglar vid Sällingesjön", Mattias Rudenvall.

Medd Nr 21 "Fåglar i Sjömosjön 1994-1996", Sven-Olof Eriksson.

Medd Nr 22 "Fåglar i Västvalla 1996", Ulf Jacobsson.

Medd Nr 23. "Fåglar i Lindesbergs kommun", Mats Andersson & Jan-Erik Malmstigen.

Medd Nr 24. "Fåglar i Lindesbergs kommun", Andreas Sandberg, Mattias Rudenvall, Tomas Haraldsson.

Medd Nr 25. "Fåglar i Lindesbergs kommun", Mats Andersson, Jan-Erik Malmstigen, Mattias Rudenvall

Medd Nr 26. Andersson, M & Malmstigen, J-E. 2000. Fåglar i Lindesbergs kommun 1984 - 1999. A4. 117s.

Medd Nr 27. Malmstigen, J-E. 2000. 15 år med Januariinventeringen 1985 - 1999. A4. 30s.

Medd Nr 28. Andersson, M & Malmstigen, J-E. 2001. Fåglar i Lindesbergs kommun 2000.

Medd Nr 29. Malmstigen, J-E. 2001. 15 år med Dygnsinventeringen 1985 - 1999. A4. 28s.

Medd Nr 30 Malmstigen J-E 2002. Fågelåret 2001 i Lindesbergs kommun. A5 16s.

Medd Nr 31 Malmstigen J-E 2003. Fågelåret 2002 i Lindesbergs kommun. A5 16s.

Medd Nr 32 Haraldsson T 2001. Rynninges fågelliv A4 17s.

Medd Nr 33 Malmstigen, J-E. 2004. Fågelåret 2003 i Lindesbergs kommun.

Medd Nr 34 Malmstigen, J-E. 2005. Fågelåret 2004 i Lindesbergs kommun.

Medd Nr 35 Malmstigen, J-E. 2006. Fågelåret 2005 i Lindesbergs kommun.

Medd Nr 36 Malmstigen, J-E. 2007. Fåglar i Lindesbergs kommun 1975 - 1983. A4, 40s.

Meddelandeserien kostar 10 kr/st

Kan köpas på våra inomhusmöten eller beställas genom kassören.

Program

Januari 2020	Januariinventeringen 2020. Ansvarig Jan-Erik Malmstigen. Tel. 072-312 23 94.
Lördag 11/1	Endagsinventering. Start gryning, samling klubblokalen kl 15. Ansvarig Anders Forsell. Tel. 070-720 74 90.
Torsdag 6/2	Årsmöte. Efter årsmötet visar klubbens medlemmar bilder. Ansvarig Bo Dahlström. Tel. 0581-322 13.
Torsdag 5/3	Månadsmöte. Tommy Björklund från Örebro kommer och visar fågelbilder. Ansvarig Mattias Rudenvall. Tel 070-576 04 77.
Vecka 12 14-22/3	Ugglevecka. (Börjar lördag 14 avslutas natten mot sön 22) Kontakta ansvarig för att se om möjlighet till samåkning finns. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Lördag 21/3	Ugglelyssnarkväll. Samling korset Svartjärns/Gubbmossvägen kl 21. Kvällen inleds med korvgrillning. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Lördag 4/4	Aktuell lokal. Samling Näsby församlingshem kl 8. Klubben bjuder på korvgrillning. Förhandsanmälan önskas. Ansvarig Anders Forsell. Tel. 070-720 74 90.
Måndag 27/4	Beckasinkväll vid Sörbysjön. . Samling plattformen kl 21. Ansvarig Mattias Rudenvall. Tel 070-576 04 77.
Fredag 1/5	Heldagsobsen. Bevakning under dagen vid flera lokaler. Ansvarig Jan-Erik Malmstigen. Tel. 072-312 23 94.
Fredag-Lördag 29-30/5	Dygnsinventeringen. Start kl 17, avslut kl 15 vid klubblokalen. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Lördag 13/6	Nattfågellyssningen. Samling Västvalla kl 21. Ansvarig Lennart Sandberg. Tel. 070-603 15 73.
Söndag 9/8	Aktuell lokal. Samling Näsby församlingshem kl 8. Ansvarig Mattias Rudenvall. Tel 070-576 04 77.
Lördag 12/9	Fågeltornets dag. Hagaberg kl 10-14, korvgrillning och kaffe. Ansvarig Anders Hjerling. Tel. 072-305 86 90.

Icke medlemmar som deltar i utflykter får gärna bidra med frivilligt belopp till vårt postgiro 484 16 67-1

Månadsmötena hålls i klubblokalen vid pappersbruksmuseet, Frövifors med start kl 19.00